

להשיב להם בקול רם ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים, באותה שעה נתפייסו ישראל. ובדעת זקנים כתב, העדות וכו' ד"א שהי' עדות למשה כי בשעה שחשדוהו שגנב מן שקלים ממלאכת המשכן אמר להם משה רוצה אני שיהיה המשכן עדות, וחזרו ומנו ומצאו שהושמו בוויין לעמודים ודריש ליה מ'זהמלאכה היתה דים', קח ראשי תיבות ויעלו ט"ו (וויין) כלומר ט"ו יותר (מהחשבון) (ו' ה' ד' עולה ט"ו) ומיד נתן משה ט"ו שבחות להקב"ה והן בישתבח שיר ושבחה, וכנגדן ט"ו ברוך בברוך שאמר, וכנגדן ט"ו וויין באמת ויציב וכו' עכ"ל.

לכאורה קשה למה כשנדבו זהב לעשות מעשה העגל לא מצינו שדרשו חשבון מדוייק להיכן הלך כל הזהב, הרי אפשר שהעגל לא שקל כמשקל כל הזהב שנתנו, וא"כ האוספים לעגל לקחו מהזהב לכיסם, וזה רואים הרבה פעמים אצל אנשים שמגבאי צדקה וחסד דורשים תמיד חשבון מדוייק, ולדברים גשמיים אין מקפידים כל כך. אלא שבאמת הרצון האמיתי של כל אדם מישראל הוא לעשות רצון ה', מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות אלא שיצרו הוא שתקפו, כמו שכותב הרמב"ם בהלכות גירושין (פ"ב ה"כ), ולכן כשהוא נותן כסף לצדקה או לביהכ"נ רוצה הוא שכל פרוטה ופרוטה תלך אל המטרה הקדושה למען תהיה לו ליכות, אבל כשהיצר משיא אותו לתת ל"עגל" בפנימיות הלב הוא מתחרט על שעבר על רצון ה', שהרי היצר כבר הלך לו, וממילא כבר אינו מקפיד אם הכסף לא הלך ל"עגל" אלא שמו מכספו בכיסם. (אזנים לתורה)

הזהר הקדוש מקשה שהרי אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ומדוע מנו את כל הכסף, ומתריך שבכסף הנמנה על ידי משה רבנו, שורה הברכה גם אם הוא מני ואינו סמוי מן העין, וזה הפירוש אלה פקודי המשכן... אשר פקד על פי משה, שמפני שפוקד על פי משה אין חסרון בפקודי המשכן במניית הסכום של נדבת המשכן, ואדרבה בכח גדולת וצדקת משה אין שום סיבה למניעת הברכה.

בקע לגלגלת. בקע אותיות עקב, מי שמחזיק עצמו לעקב, היינו בענוה, זוכה להיות גלגלת. דהיינו ראש. מאת אדנים למאת הככר. וכתב בבעל הטורים שכנגד מאת אדנים תקנו מאה ברכות בכל יום, ואומר החידושי הרי"מ שכשם שהאדנים הם יסודות המשכן, כן גם הברכות הם יסודות הקדושה בכל אדם מישראל, וע"י הברכות הוא מעיד שהשי"ת הוא אדון של כל הבריאה.

הכלי יקר אומר שאדן הוא מלשון אדון, שמי שמחזיק עצמו בשפלות כאדן, הוא אדון, וכלשון הזוהר, מאן דהוא זעיר (שפל בעצמו) איהו רב (גדול).

ויברך אתם משה. וברש"י, אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויש לפרש, שבכל העסקים שהאדם עוסק בהם, גם בענייני גשמיות ופרנסה, צריך שיהא ניכר בו

אלה פקודי המשכן משכן העדות. וברש"י רמז למקדש שנתמשכן על עונותיהם של ישראל. וקשה למה לקח ה' את המשכן למשכן, הא כתוב בתורה לא יחבל רחיים ורכב כי נפש הוא חובל, דהיינו שאסור לקחת משכון מחבירו דבר שהוא לצורך חייו של האדם, וא"כ הרי גם המקדש הוא דבר נחוץ ביותר לנפש הישראלית, ואיך אפשר לקחתו למשכון, אך התירוץ הוא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, רוצה שבני ישראל יצעקו ויתחננו אל ה' ויבקשו ממנו את החזרת בית המקדש, ולכן נטלה מהם כדי שירגישו את החסרון של סילוק השכינה, ואז יתפללו עליו ויחזירו להם בב"א, וכמו"כ במשכון כתבה התורה הטעם והיה כי יצעק אלי ושמעתי שאם בעל החוב מרגיש בחסרון וצועק על זה יש להחזירו לו. משכן העדות. למה נקרא משכן העדות, מפרש המלבי"ם מפני שהמשכן עצמו היה עדות על כך שכל התרומות שנדבו בני ישראל הלך לעבודת המשכן ולא היתה בזה שום מעילה או גניבה ח"ו, שאם לא כן ודאי לא היתה השכינה שורה במקום הזה.

אשר פקד על פי משה. התורה לא היתה צריכה להביא את כל החשבון של תרומות המשכן, אלא "אשר פקד על פי משה" שמשה רבינו רצה בכך, משום והייתם נקיים מה' ומישראל שלא יחשדו שמא לא הגיעו כל התרומות למלאכת המשכן.

למה כתוב הפירוט המדוייק של תרומת המשכן רק מהכסף ולא מהזהב, רק שהכסף היה מתרומת המחצית השקל שכל ישראל היו שוים בה, ולכן חשש משה שמא יהיו מבני ישראל אלו שיחשדו שלא לקחו הכל למשכן, אבל תרומות הזהב נתנו רק נדיבי הלב שרצו לתרום מצד עצמם תרומת ה', ועליהם ודאי אין לחשוש שיחשדו בדבר וידרשו לדעת אם הגיע כל הזהב למשכן. והגם שגם תרומות הנחושת באו בנדבה ולא בחובה, בכל זאת הזכיר להיכן הגיעה כל התרומה מפני שתרומת נחושת היא תרומה מועטת ביותר, ואלו הממעטיים לתת נדבת ה' יש מקום לחשוש בהם שיבואו לחשוד ולבקש חשבון מדוייק, מה נעשה בתרומתם.

כתוב במדרש תנחומא, אמר משה יודע אני שישראל רוגנים הם הריני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן, התחיל לעשות חשבון עמהם אלה פקודי המשכן והוא נותן להם חשבון על כל דבר ודבר לזהב ולכסף ולנחשת, וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וגו' והי מאת ככר הכסף לצקת וגו' ונחשת התנופה שבעים ככר, עם שהוא עושה חשבון והולך על כל דבר ודבר שעשויין כסדר בתוך המשכן שכח אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל שעשה מהן וויין לעמודין ולא היו נראין, התחיל עומד תמה ואומר עכשיו ימצאו ידיהם של ישראל עלי לומר שאני נטלתי אותם והוא חוזר לבוא על כל מלאכה ומלאכה, מיד האיר הקב"ה את עיניו ותלה עיניו וראה שהיו עשויין וויין לעמודים, התחיל

עבודת הבורא והשראת השכינה, וזה הפירוש שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

הוקם המשכן. הוקם זה אותיות מקוה, שהמשכן מטהר כמו מקוה.

וישם את הכיור... ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. אומרים חז"ל שצריך להיות שיעור מים בכיור כדי שיהא מספיק מים לארבעה אנשים לכל הפחות, כמספר משה ואהרן ושני בניו של אהרן.

כאשר צוה ה' את משה. 18 פעמים מוזכר בפרשה זו "כאשר צוה ה' את משה". ואיתא בירושלמי שכנגד זה תקנו שמונה עשרה ברכות בתפילת שמונה עשרה. וגם להורות לנו שכל פעולה שהאדם עושה צריך לדעת אם זה על פי ציווי ה'.

וכתב הבעל הטורים דהטעם שכתב כאשר צוה ה' את משה על כל דבר ודבר, הוא מפני שאמר משה מחני נא מספרך, ולכן הרבה להזכירו, והם י"ח פעמים כאשר צוה ה' את משה וככל אשר צוה ה' את משה וכנגדם תקנו י"ח ברכות בתפילה, ויש עוד אחד שכתוב כאשר צוה ה' כן עשו, ותקנו כנגדו ברכה י"ט שהיא ברכת המינים. וכשתמנה כל י"ט כאשר צוה ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את העבודה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה, וכן תמנה כל כאשר צוה עד סוף הפסוק, תמצא קי"ג תיבות, וכנגדם כשתמנה התיבות דסוף כל י"ט ברכות מברוך אתה ה' מגן אברהם בא"י מחיה המתים וכן הלאה כל הברכות מברוך אתה עד סוף הברכה תמצא כמו בן קי"ג תיבות. והוסיף שבתורה כתוב קי"ג פעמים 'לב', לומר שהברכות צריכים כוונת הלב.

והטעם שכתוב כאשר צוה ה' את משה ולא כתוב "כאשר צוה ה' אותי", והרי משה רבינו בעצמו כתב זאת, אלא שמה רבינו מרוב ענותנותו כתב שהקב"ה צוה זאת למשה אחר, ולא אליו. (בשם הח"ח)

למה נכפלה בתורה בנפרד עבודת המשכן, וציווי המשכן, ועשיית המשכן, והקמת המשכן, עם כל הפרטים בכל פעם ופעם, מחמת שהקב"ה משתוקק מאד להשרות שכינתו על ישראל.

ויערך עליו ערך לחם. מקשה החיד"א מהיכן היה להם חיטים במדבר לעשות לחם. ומתרץ שכמו שמצינו בתרגום על הפסוק בשח"ש בכרמי עין גדי, שהיו מביאים יין לנסכים מכרמי עין גדי דהיינו ממקום ישוב, כך בהכרח שהיו מביאים חיטים מן הישוב, עוד כותב שראה בס' רבינו אפרים מלקוטי גאוני קמאי שכתב דמהמן נעשה כגרעיני חיטה ומהן היו מקריבין למנחות וללחם הפנים, וזה מרומז בפסוק, ודגן שמים נתן למו, למו ר"ת למנחות וללחם הפנים.

מלאכת המשכן נגמרה בכ"ה בכסלו, וה' אמר להקימו בר"ח ניסן, בחודש בו נולד יצחק אבינו, שהוא היה קרבן, והמשכן הוא מקום להקרבת קרבנות. חודש כסלו בא בטענה מדוע מחכים עד חודש ניסן, אז ה' אמר עלי לשלם לכסלו את חג החנוכה (תז"ל).

בכל סופי הפרשיות מופיע סכום הפסוקים ומסומן הוא, פרט לפרשת פקודי, אין סימן על סכום הפסוקים. והסבירו בשם אחד הצדיקים, כי לדעתו אין זה אלא השמטת המדפים, ואפשר שהיה כתוב "בלי כל סימן" – כלומר שהסימן "בלי כל" היינו צ"ב פסוקים – סימן! ובא המדפים ותפס כפשוטו שאין כאן סימן, והשמיטו... (אוצר חיים). מובא בספר "תורת הפרשה".

פרשת החודש: טעם לקריאה זו: כדי לקדש ולהכריז על חודש ניסן, מפני חשיבותו של חודש זה, שכן כתבה התורה: "החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה", שהוא ראש לחדשים ולסדר הרגלים. (אך, למעשה, אין זה עיקר קידוש החדש, אלא תוספת קידוש). עוד טעם בדבר: להודיע לעם שפסח קרב ובא, ויכינו עצמם לעלות לרגל, שחמורה מצות עליה לרגל בחג-הפסח יותר מבשאר הרגלים, משום הקרבת "קרבן פסח", שהיא מצות עשה שיש בה כרת. ותקנו שיכריזו עליה בשבת, שהוא יום שבו מתכנסים בבתי-כנסיות, ומתפרסמת הכרזה זו ביותר.

בקיצור שו"ע כתב, שכשחל ר"ח במוצ"ש, בסעודה ג' יש להמנע מלאכול כזית פת בלילה כדי לצאת מן הספק, ונחלקו הפוסקים בהתחיל בסעודה מבע"י וסיים בלילה. לדעת הב"ח וסייעתו יזכיר רק של שבת, לדעת המ"א וסייעתו יזכיר רק של ראש חודש, לדעת הט"ז וסייעתו יזכיר שניהם, והכה"ח כתב שלא יזכיר כלום, משום שכשיש מחלוקת ואין הדבר מעכב ויש חשש הפסק שב ואל תעשה עדיף ואין להזכיר

עשר עטרות נטלה ר"ח ניסן

1) ראשון למעשה בראשית.

2) ראשון לנשיאים, הנשיאים התחילו להביא קרבנות.

3) ראשון לכהונה, הכהנים התחילו לעבוד את העבודה.

4) ראשון לעבודה, התחילו להקריב קרבנות ציבור.

5) ראשון לירידת האש על המזבח.

6) ראשון לאכילת קדשים, כפי דיניהם.

7) ראשון להשראת שכינה בישראל.

8) ראשון לברך את ישראל בברכת כהנים.

9) ראשון לאיסור הבמות, רק להקריב במשכן.

10) ראשון לחודשי השנה.

בר"ח ניסן בירך משה את ישראל,

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

נוהגין מר"ח ניסן עד י"ג בו לאמר בכל יום נשיא אחד מחנוכת המזבח, ביום א' מתחיל ויהי ביום כלות משה,

ביום י"ב מסיים נשא, וביום י"ג פ' בהעלותך עד את המנורה. (בהן ולוי לא יאמרו היה"ר) (מ"ב תכ"ט).

מ"ב תכ"ט (מ"ב תכ"ט) (מ"ב תכ"ט)

פרשת פקודי 92 פסוקים.

מוציאים 2 ספרי תורה: 1) פרשת השבוע. 2) מפטיר בפרשת בא, מ"ויאמר ה'... החודש הזה לכם, עד "תאכלו מצות". הפטרה: "כל העם הארץ" (יחזקאל מ"ה).

מברה"ח: ר"ח ביום א'. המולד: יום ש"ק בשעה 7:46 עם 1 חלק

ברכי נפשי

הדלקת הנרות: 6:18

שקיעה: 6:58 מוצאי שבת: 7:33 ר"ת: 8:10

סוף זמן ק"ש מג"א: 8:51

אליכטיגין פריילאכין שבת קודש

לעיי"נ הגה"צ ר' גרשון אביגדור בר"ח חיים זצ"ל נלכ"ע י"ג תשרי תשע"ב